

LUBUSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKÓW
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
w Zielonej Górze
ul. Kopernika 1 65-063 Zielona Góra
tel. (68) 324 73 90, 324 74 11, fax (68) 325 37 45
www.lwkz.pl, e-mail sekretariat.zgora@lwkgz.pl

Zielona Góra, dnia 06 -06- 2025

ZN.5142.6.2025[mNSo]-3

Gmina Nowa Sól- Miasto
ul. Piłsudskiego 12
67-100 Nowa Sól

DECYZJA

Na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 1, pkt 9 i pkt 11, art. 91 ust. 4 pkt 4, art. 89, art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c, art. 7 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. 2024 r., poz. 1292 ze zm.), a także na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. 2024 r., poz. 572 ze zm.) stosownie do § 13 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r., w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 81 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 18.04.2025 r.,

Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków

udzielenia pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich, robót budowlanych, zmianę sposobu użytkowania oraz podejmowanie innych działań przy zabytku wpisanym do **rejestru zabytków pod nr L-965/A - kaplica cmentarna przy ul. Wandy w Nowej Soli**, w następującym zakresie:

I. dach:

Przed przystąpieniem do prac w obrębie dachu należy zabezpieczyć wyposażenie kaplicy (ołtarz), drewniany strop, posadzkę, stolarkę drzwiową i okienną oraz witraż płytami OSB i folią.

1. usunięcie pokrycia ceramicznego wraz z rozbiórką komina ponad połacią dachową,
2. remont konstrukcji więźby wraz z wymianą łąt,

Przed przystąpieniem do ww. prac w obrębie więźby dachowej należy przedstawić Lubuskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków zakres i sposób wykonania robót w oparciu o mapę zniszczeń.

3. ułożenie w koronkę na zaprawie wapiennej nowej dachówki ceramicznej karpiówki w kolorze antracytowym, gąsiorów oraz dachówki wentylacyjnej w miejscu dawnego otworu kominowego,

Formę i kolorystykę dachówek należy uzgodnić z Lubuskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na podstawie przedłożonych wzorów.

II. elewacje:

1. partie sztukatorskie:
 - a) dezynfekcja porażonych biologicznie partii preparatem biobójczym,

- b) usunięcie wtórnych, odspojonych nawarstwień zapraw tynkarskich i powłok malarskich o słabej przyczepności do podłoża,
- c) naprawa detalu architektonicznego wraz z odtworzeniem brakujących elementów ciągnionych, w technice oryginału, w oparciu o wzorniki, z zastosowaniem zapraw sztukatorskich,

Sposób zatarcia i fakturę należy dostosować do tynków historycznych. Próby faktury należy ustalić z dyplomowanym konserwatorem zabytków w ramach pełnionego nadzoru konserwatorskiego nad inwestycją i uzgodnić z Lubuskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

- d) wykonanie nowych powłok malarskich zgodnie z kolorystyką wskazaną na podstawie przeprowadzonych badań konserwatorskich;

Przed malowaniem należy wykonać próby kolorystyczne i przedstawić je Lubuskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków celem akceptacji.

2. lico ceglane:

- a) dezynfekcja porażonych biologicznie murów preparatem biobójczym,
- b) usunięcie wtórnych i nieprawidłowych przemurowań oraz odspojonych fug,
- c) oczyszczenie powierzchni z pyłu i brudu,

Metodę oczyszczenia należy ustalić z osobą w ramach pełnionego nadzoru konserwatorskiego na podstawie prób czyszczenia i zaprezentować ich wyniki Lubuskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków celem akceptacji.

- d) uzupełnienie ubytków w wątku ceglanym oraz wypełnienie mniejszych spękań zaprawą do uszczelniania pęknięć w murach,
- e) wykonanie nowych fug wraz ze scaleniem kolorystycznym partii ceglanych.

III. wnętrze:

1. strop:

- a) oczyszczenie, naprawa i uzupełnienie ubytków deskowania oraz odsłoniętych elementów więźby dachowej,

W trakcie oczyszczania należy rozpoznać historyczną kolorystykę, w ramach nadzoru konserwatorskiego i przedstawić Lubuskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków celem akceptacji.

- b) malowanie partii drewnianych zgodnie z rozpoznaniem kolorystycznym.

2. ściany:

- a) wykonanie w wybranych miejscach poszerzonych odkrywek dekoracji malarskich w celu ich ekspozycji,
- b) założenie warstwy pobiału w partiach dekoracji malarskich nie przewidzianych do ekspozycji,
- c) naprawa, wzmocnienie oraz uzupełnienie ubytków w tynku i detalu,
- d) wykonanie nowych powłok malarskich na ścianach i detalu zgodnie z kolorystyką wskazaną na podstawie przeprowadzonych badań konserwatorskich,

Przed malowaniem należy wykonać próby kolorystyczne i przedstawić je Lubuskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków celem akceptacji.

3. posadzka ceramiczna:

- oczyszczenie przy użyciu pary wodnej oraz środków powierzchniowo czyszczących.

4. instalacja elektryczna:

- a) wymiana instalacji elektrycznej po istniejącej trasie w bruzdach ściennych,

- b) wykonanie nowej instalacji oświetleniowej rozprowadzonej na podbitce w przestrzeni dachowej,

Oprawy oświetleniowe należy dostosować do charakteru historycznego wnętrza kaplicy w oparciu o ikonografię lub analogię obiektów powstałych w podobnym okresie.

IV. stolarka drzwiowa:

a) usunięcie niewłaściwie wykonanych uzupełnień i fleków, wtórnych powłok malarskich, **Metodę oczyszczenia należy ustalić na podstawie prób czyszczenia z osobą w ramach pełnionego nadzoru konserwatorskiego i zaprezentować ich wyniki Lubuskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków celem akceptacji.**

- b) uzupełnienie ubytków w drewnie szpachlówką do drewna,

- c) wymiana szklenia w nadświetlu,

Należy dostosować tafle szkła nawiązując do szyb występujących w obiekcie wskazanych jako oryginalne.

- d) wykonanie nowych powłok malarskich z odtworzeniem pierwotnej kolorystyki zgodnie z wynikami badań konserwatorskich,

Przed malowaniem należy wykonać próby kolorystyczne i przedstawić je Lubuskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków celem akceptacji.

V. ślusarka okienna:

- a) demontaż oszklenia poprzedzony inwentaryzacją,
b) oczyszczenie powierzchni za pomocą środków chemicznych i mechanicznie z wtórnych powłok malarskich,
c) wykonanie powłoki malarskiej zgodnie z kolorystyką wskazaną na podstawie przeprowadzonych badań konserwatorskich,
d) ponowny montaż oszklenia wraz z uzupełnieniem brakujących elementów oraz założenie nowych kitów.

Brakujące tafle szkła należy dostosować do szyb oryginalnych posiadających charakterystyczną falowaną powierzchnię.

Prace wykonane zostaną w oparciu o projekt zagospodarowania terenu oraz projekt architektoniczno – budowlany autorstwa mgr inż. Macieja Górniaka w kwietniu 2025 r. (poprawiony w czerwcu 2025 r.) oraz na zgodnie z zaleceniami zawartymi w dokumentacji badań stratygraficznych nawarstwień malarskich i tynkarskich kaplicy cmentarnej w Nowej Soli opracowanej przez Dyplomowanego Konserwatora Dziej Sztuki mgr Tomasza Filara.

Termin ważności pozwolenia: 31.12.2028 r.

Niniejsze pozwolenie, stosownie do §12, §13 i §17 wyżej cyt. rozporządzenia, wydaje się pod warunkiem spełnienia przez inwestora następujących obowiązków:

- zawiadomienia Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu robót budowlanych;
- niezwłocznym zawiadomieniu o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu robót;
- kierowania robotami budowlanymi albo wykonywania nadzoru inwestorskiego przez osoby spełniające wymagania, o których mowa w art. 37c ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia robót budowlanych, a w toku robót budowlanych na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby:

- imienia, nazwiska i adresu osoby kierującej robotami przy zabytku albo wykonującej nadzór inwestorski,
 - dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa w art. 37c ustawy,
 - oświadczenia osoby o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania robotami budowlanymi albo wykonywania nadzoru inwestorskiego;
- podjęcia innych działań określonych w sentencji niniejszej decyzji, które zapobiegą uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku;
 - prace należy prowadzić pod nadzorem dyplomowanego konserwatora zabytków. Przed rozpoczęciem prac należy wskazać osobę sprawującą nadzór konserwatorski oraz przedłożyć kopię dyplomu poświadczającego odpowiednie kwalifikacje i oświadczenie o posiadanym doświadczeniu zawodowym;
 - warunkiem przystąpienia do malowania jest przeprowadzenie prób kolorystycznych z udziałem przedstawiciela Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - o zamiarze przeprowadzenia prób należy zawiadomić Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 7- dniowym wyprzedzeniem;
 - Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków zastrzega sobie prawo do zmiany kolorystyki w przypadku stwierdzenia niezgodności z wynikami badań konserwatorskich lub dostosowania do otoczenia;
 - dokonania **odbioru końcowego** wykonanych robót budowlanych z udziałem wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Zawiadomienia i dane, o których mowa powyżej należy kierować pisemnie na adres urzędu lub na adres poczty elektronicznej sekretariat.zgora@lwkgz.pl; EPUAP: /WUOZZG.

u z a s a d n i e

W dniu 18.04.2025 r. do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Zielonej Górze wpłynął wniosek Gminy Nowa Sól, w imieniu której występuje pełnomocnik Pan Maciej Górniak, w sprawie udzielenia pozwolenia na remont i zmianę sposobu użytkowania kaplicy cmentarnej przy ul. Wandy w Nowej Soli, zlokalizowanej na dz. nr ewid. 374/3 (obreb 3), gmina Nowa Sól o statusie Miejskim, zgodnie z załączonym projektem pn. „Remont i zmiana sposobu użytkowania nieczynnej poewangelickiej kaplicy na dom pogrzebowy i wielokulturowe centrum duchownego wsparcia mieszkańców miasta”, opracowanego przez mgr inż. arch. Macieja Górniaka w kwietniu 2025 r. (poprawiony w czerwcu 2025 r.).

Planowane prace dotyczą zabytku – kaplicy cmentarnej przy ul. Wandy w Nowej Soli, która ze względu na wartości historyczne, artystyczne i naukowe wpisana została do rejestru zabytków pod nr L-965/A decyzją Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 04.11.2024 r. Ochronie prawnej podlega ww. zabytek po obrysie murów obwodowych w jego gabarytach, formie architektonicznej i historycznej substancji budowlanej wraz z elementami historycznego wyposażenia integralnie z nim związanymi. Zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 prowadzenie robót budowlanych przy zabytku wymaga uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków w trybie decyzji administracyjnej.

Kaplica wybudowana w 1886 r. na terenie tzw. nowego cmentarza ewangelickiego jest najstarszym zachowanym obiektem budowlanym nowosolskiej nekropolii. Obecnie jest ona nieużytkowana. Wzniesiona w konstrukcji murowanej nakryta jest dachem dwuspadowym w części korpusu i stożkowym w części prezbiterium o pokryciu z dachówki ceramicznej karpiówki układanej w koronkę. Elewacje kamienicy opracowane są na kontraście ceglanego lica z tynkowanym detałem

architektonicznym. Wnętrze obiektu jest tynkowane, nakryte pułapem z częściowo odkrytą drewnianą konstrukcją więźby i deskowym stropem. We wnętrzu zachowała się ceramiczna posadzka w formie kwadratowych płytek, a także stolarka drzwiowa w konstrukcji ramowo – płycionej z półokrągłym nadświetłem i ślusarka okna w kształcie prostokąta zamkniętego łukiem pełnym. Ponadto z elementów wystroju w części prezbiterium zachował się witraż z przedstawieniem Zmartwychwstania Chrystusa, a z wyposażenia, drewniany ołtarz.

Na podstawie analizy zgromadzonych materiałów oraz złożonej dokumentacji projektowej stwierdzono, że planowane prace budowlane i konserwatorsko - restauratorskie w ww. zabytku, mają na celu poprawę stanu zachowania, dostosowanie obiektu do potrzeb użytkowych oraz przywrócenie walorów estetycznych z odtworzeniem pierwotnej aranżacji kolorystycznej i malarskiej.

W związku z powyższym organ ochrony zabytków stwierdził, iż nie ma przeciwwskazań konserwatorskich do realizacji planowanej inwestycji prac zgodnie z projektem oraz w oparciu o wyniki badań konserwatorskich. Z uwagi na konieczność właściwego prowadzenia i nadzorowania inwestycji określono warunki ważności decyzji. Do ich wprowadzenia upoważniają wojewódzkiego konserwatora zabytków m.in. § 13 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. określający obowiązek podjęcia innych działań które zapobiegają uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku, a także zapisy art. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (cyt. wyżej), który stanowi, że ochrona zabytków polega w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapobieżenie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytku.

Wobec powyższego na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 1, 9 i 11, ust. 3, ust. 2a, art. 7 pkt 1 i art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c, art. 91 ust. 4 pkt. 4, art. 89 pkt 2 ustawy z dn. 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz art. 104 ustawy z dnia 14.06.1960 roku Kodeks Postępowania Administracyjnego orzeczono jak w rozstrzygnięciu.

Jednocześnie informuję, że:

- uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podjęcie robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę albo zgłoszenia, w przypadkach określonych przepisami Prawa budowlanego (art. 36 ust. 8 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami),
- Wojewódzki Konserwator Zabytków, zgodnie z art. 47 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami może wznowić postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia, a następnie zmienić je lub cofnąć, w drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania badań, prac, robót lub innych działań określonych w pozwoleniu nastąpiły nowe fakty i okoliczności mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku.

p o u c z e n i e

Od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie za pośrednictwem Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia.

W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Decyzja staje się ostateczna i prawomocna z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania. Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z zadaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.

Zgodnie z art. 107 d ustawy z dn. 23 lipca 2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:
kto bez pozwolenia albo niezgodnie z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu
wojewódzkiego konserwatora zabytków podejmuje działania o których mowa w art. 36 ust. 1pkt.
1-5, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł.

z up. Lubuskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
mgr Kamila Domagalska
Zastępca Lubuskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

Otrzymuje:

1. Adres na adres pełnomocnika: Pan Maciej Górniak w zał. 1 egz. dok. proj. opr. przez M. Górniaka w 2025 r.
2. a/a (3893, 5351)
opr. J. Janczyn dn. 06.06.2025 r.

Nie podlega opłacie skarbowej na podstawie art. 7 ust. 2
ustawy z dnia 16.11.2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U.2023 r. 2111 t. j.)
inspektor ochrony zabytków Joanna Janczyn